

AV DÖNÜŞLERİ

Faruk Duman 1974 yılında Ardahan'da doğdu. Ankara'da DTCT Kütüphane-cilik Bölümü'nü bitirdikten sonra bir süre Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Sanat Bölümü'nde çalıştı. 2003-2018 yılları arasında Can Yayınları'nda Türk Edebiyatı editörlüğü yaptı. Arkadaşlarıyla birlikte *Sarmıç* ve *Öykü Gazetesi*'ni çıkardı.

Kitapları

Öykü: *Seslerde Başka Sesler* (1997), *Av Dönüşleri* (1999, Sait Faik Hikâye Armağanı), *Nar Kitabı* (2001), *Keder Atlısı* (2004, Haldun Taner Öykü Ödülü), *Sencer ile Yusufçuk* (2009), *Kedi'cin Masalları* (2010), *Baykuş Virane Sever* (2013), *Zeytin Taneleri Birbirine Çarpıyor: Toplu Öyküler* (2019), *Doğa Betiği* (2019), *Kaptan Kanca'nın Bir Macerası ve Öbür Yeni Öyküler* (2019).

Roman: *Piri: Kayıp Denizler Üzerine Bir Anımsama* (2003), *Kırk* (2006), *İncir Tarihi* (2010, Yunus Nadi Roman Ödülü), *Ve Bir Pars, Hüzünle Kaybolur* (2012), *Köpekler İçin Gece Müziği* (2014, Dünya Kitap Ödülü ve Necati Cumalı Edebiyat Ödülü), *Sus Barbatus! 1* (2018, Orhan Kemal Roman Armağanı ve Cevdet Kudret Roman Ödülü), *Sus Barbatus! 2* (2020), *Sus Barbatus! 3* (2021).

Deneme: *Adasız Deniz ve Aperitifler / Defterden Notlar* (2010, Memet Fuat Deneme Ödülü), *Tom Sawyer'ın Kitap Okuduğu Kulübe* (2015), *Yazmalı Defter* (2017).

Faruk Duman'ın
YKY'deki kitapları

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası ve Öbür Yeni Öyküler (2019)
Köpekler İçin Gece Müziği (2020)
Pîri: Kayıp Denizler Üzerine Bir Anımsama (2020)
Tom Sawyer'ın Kitap Okuduğu Kulübe (2020)
Sus Barbatus! 2 (2020)
Sus Barbatus! 1 (2021)
İncir Tarihi (2021)
Ve Bir Pars, Hüzünle Kaybolur (2021)
Sus Barbatus! 3 (2021)
Seslerde Başka Sesler (2022)
Av Dönüşleri (2022)

FARUK DUMAN

Av Dönüşleri

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5948
Edebiyat 1707

Av Dönüşleri / Faruk Duman

Editör: Murat Yalçın

Kapak tasarımı: Nahide Zarıfoğlu
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: İlknur Efe

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Telefon: (0 212) 613 38 46
Sertifika No: 45030

1. baskı: Can Yayınları, İstanbul, 1999
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Mart 2022
ISBN 978-975-08-5292-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2021
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/yapikrediyayinlari](https://www.facebook.com/yapikrediyayinlari)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

Pancar Vagonları • 7
Camların Buğusunun İçinde • 21
Sır Saklayanın Öyküsü • 25
Atlar Sabırsızı • 27
Av Dönüşleri • 37
Yengecin Günlüğü • 49

Pancar Vagonları

İŞÇİLER

Yüksek tavanlı bir evimiz vardı. Demiryolu işçileri öylesine büyük taşlarla örmüşlerdi ki, duvarların kalınlığı insanı hayrete düşürdü. Evimizin duvarları. İçinde devasa tüneller barındırıyordu da haberimiz yoktu. Tünellerin içinde amansız tutsaklar vardı sonra. Savaş yıllarında oracığa tıkmış, nasılsa unutulmuş tutsaklar. İnim inim iniyorlardı. İşte böyle acayip, böyle inanılmaz duvarları vardı evimizin ve boyu kısa olduğundan, tavanı temizleyemezdi annem. Babam zaten hiçbir iş yapmazdı. Horozların ötüşüyle birlikte kalkıp İkinci İşletme Başmüdürlüğü'ndeki işine giderdi. Hava kararmadan da dönmezdi. Babam uzun boylu ve yakışıklı biriydi, ama dış görünüşüyle çelişirdi. Yaşlı bir adam gibi davranırdı:

“Gömleğimi giydir...” derdi anneme, ama bunu bir komutan edasıyla söylemezdi. Sanki giyinmek için gücü yoktu da sırf kollarındaki bu amansız güçsüzlük yüzünden bunu isterdi. Böylece sesi belli belirsiz çıkardı ve utanırdı. Annem de yıllarca, sessiz bir acıma duygusuyla hizmet etti babama. Ama bilinen oydu ki evin en güçlüsü annemdi. Bir erkek çocuğu gibi büyütüldüğü için bütün zorlukların üzerine yüreklilikle giderdi annem. Hiçbir şeyden yılmazdı. Kömür vagonlarına tırmanabilirdi örneğin. Pancar vagonlarına. Etekliğini bir eliyle toplar, vagonun tamponlarına bir sıçrayışta çıkardı. Başka kadınlar... Annem elinin kirlenmesine aldırılmazdı, mazotun üstüne bulaşmasına. Vagona çıkar, seslenirdi:

“Küreği at!”

Küreği atardım ben ve annem başlardı çalışmaya. Kömür. Çuvalın sırtlanıp eve götürülmesi bana düşerdi tabii. Sonra annem. Görevini yerine getirmiş, bir kumandan edasıyla inerdi vagondan. Yanakları is içinde, kapkara bir kumandan.

Yaz başlarında boyacı işçiler gelirdi evimize ve her tarafı boyarlardı. Evimizin (Devlet Demiryolları Lojmanları) yüksek tavanını bile

boyarlardı. İşçilerin ulaşp da boyayamayacakları yükseklikte bir tavan yapılamazdı. Sonra işçilere çay demlenirdi ve onlar neredeyse saat başı mola verirlerdi çay içmek için. Boyanan bizim evimizdi, ama komşulardan bile çay gelirdi. Pakızanım Teyze vardı. Durmadan çay getirirdi. Annem ona kızardı:

“İşi yavaşlatıyor!” derdi, ama bir yandan da, ondan geri mi kalacaktı, mutfığa giderdi. Suyun kaynayıp kaynamadığına bakardı. Pakızanım Teyze, dişlerini döker, ısıllı ısıllı o duvarlara bakar, gürültüyle gülerdi. Sonra çıkıp giderdi tabii. Giderdi, ama (kapı komşumuzdu, pencerelerimiz birbirine bakardı), annem, sanki o her an yeniden gelebilirmiş gibi bir tedirginlikle yapardı ne yapacaksa. Onunla yarıştırdı. İşçileri kaçırmaya çalıştırdı Pakızanım Teyze’nin elinden (Pakızanım Teyze’nin çayları bir çeşit yatırımdı oysa, evinin özenle boyanmasını isterdi).

İşçilerse, evimizle birlikte kendilerini de boyarlardı sanki. Sankisi fazla. Düpedüz boyarlardı kendilerini. Palabıyık. Kimisi zayıf, incelik belinden kopacakmış gibi işçiler. Sonra kara kuru, bir deri bir kemik. Boyarlardı. Şöyle tüneğe benzer bir sahne kuruverirlerdi kendilerine. Zayıf olanı, “Şöyle eğil biraz” diye seslenirdi, sonra sahneye çıkardı ötekinin yardımıyla. Artık orada Palabıyık mı olurdu, yoksa Çakal mı. Birisi eğilirdi, Zayıf sahneye çıkabilirdi diye. Eğilir, sırtında yüzlerce kiloluk bir beygiri taşıyormuş gibi buruştururdu yüzünü ve ardı arkası kesilmeyecek gülüşmeler başlardı o zaman. Kahkahalar, el şakaları, yakası açılmadık küfürler... Salonumuzu bir sirke çevirirlerdi. Akıl almaz becerilerin sergilendiği rengârenk bir sirk. Kimisi bir cambaz olurdu ve uçsuz bir ipti, kadınların yüreğini ağzına getirirdi. Bu cambaz, bir yandan o inanılmaz yeteneğini sergiler (o Allah’ın belası ipti yürür), bir yandan da elindeki üç topu çevirirdi. Topların biri yükselir biri alçalırdı tabii ve yükselen top evimizin eski rengini alır giderdi. Alçalan her top da göz kamaştırıcı bir şampanya rengine çevirirdi duvarları. Böylece ışıklar yanıp sönerdi işte. Aşağıda kimisi gülen, kimisi ağlayan, birbirinden yetenekli aktörler dolanırdı. Dolanıp cambazı gözetirlerdi ve zaman zaman onlar da, artık yetenekleri neye uygunsa, böyle birbirinden ürkütücü hareketler yaparlardı. Kimisi bir ateş çemberinin içinden mi uçuvermezdi, kimisi aslanların ağzında mı ısıtmazdı ellerini... Kapıların biri açılır, biri

kapanırdı. Açılan her kapıyla içeri giren çıkmak istemezdi bir daha. O zaman annem ellerini birbirine vurur, “Hadi bakalım, tiyatro oynatmıyoruz burada” derdi, böylece çıkmak istemeyenler çıkar, içeriye yeni seyirciler doluşurdu. Olup biteni pencereden izleyenler de olurdu ve zaten çok geçmezdi. Pakizanım Teyze gelirdi:

“Çay getirdim, biraz dinlenin” derdi. Annem öfkeyle kızarırdı böylece.

Palabıyık İstasyonu

Ama annem kızarsa kızsın. İşçiler için bal gibi bir mola anlamına gelirdi bu.

Palabıyık vardı. Palabıyık evimizi ne zaman boyasa, işe önce kendi bıyıklarından başlardı. O kabarık, dehşetli bıyıklar. Uzun. Nasıl olurdu, bilmezdik. Boya tenekeleri daha açılmamıştır. İrili ufaklı kutular, fırçalar. Bir duvara dayalıdır. Ama her çalışmadan sonra yıkanıp temizlendiği için apaktır. Önemlidir. Eh! Demirbaştır. Her şey yerli yerindedir, ama Palabıyık, nasıl yapmışsa, bıyıklarını boyamıştır. O devasa bıyıklar, o gösterişli şampanya rengine bürünmüştür. Palabıyık'ın yüzüne bambaşka bir anlam vermiştir. Palabıyık, elinde çakısı, öfkeli bir savaşçıya dönüşüvermiştir işte ve inanılmaz bir güvenle hazırlanmaktadır. Teneke kutular açılır:

“Teyze, biraz su lazım” der Palabıyık, ama işin bütün dehşeti yitip gider o zaman. Savaşçının sesi, bir tavuğunki gibi güçsüzdür. Yersiz bir çekingenlikle söylemiştir bunu çünkü, hayvani vücudundan beklenmeyecek bir utangaçlıkla. Böylece gülünç de olmuştur kuşkusuz, annem de, “Tabii” derken ister istemez gülmüştür.

Sonra Çakal vardı. Niye Çakal'dı? Söylediklerine göre bir vakitler bir işler çevirmişti. Devletin demirini birileri çalmıştı, o da göz yummuştu buna, ama ne göz yummak! Allah herkese Çakal'ınki gibi bir suç işlemeyi nasip etsin: Demiryolunun içinde şu,

BU SAHALARDA GEZMEK
RAYLARIN İÇERİSİNDE DOLAŞMAK
TEHLİKELİ VE YASAKTIR